

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva drav. banovine

»OBRTNI VESTNIK« izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane: celoletno Din 40.— polletno Din 20.— posamezna številka . . . Din 2.—	GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, CANKARJEVO NABREŽJE 9.	Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski do- voljeni le z navedbo vira. Številka pri poštni hranilnici, podruž- nici v Ljubljani 10.860.
--	---	---

XIX. LETNIK.

V LJUBLJANI, DNE 15. JANUARJA 1936.

ŠTEV. 2.

Naše obrtništvo

Naše obrtništvo je bilo najbolj močno in razvito v časih, ko je cvetela domača uporabna in umetna obrt. Predmeti so se izdelovali taki, kakršne so ljudje potrebovali za svoje razmere. Uporabljalo se je domače gradivo, kakor les, kamen, predivo, volna itd. Vse potrebščine je naš človek lahko kril doma in naročal pri domačem obrtniku, ki je prikrojil naročilo po želji naročnika. Obrtništvo je zaposlovalo izvežbane ljudi, ki so izdelke strokovnjaško izdelovali. Vsak pomočnik ni samo mehanično delal, temveč pri delu je tudi študiral in imel pri tem veselje. Znanost se je podedovala od roda do roda in vedno se je izpopolnjevala in boljšala. Poleg cvetoče obrti je bila razvita tudi domača trgovina, ljudje so bili polno zaposleni in obrtništvo je stanu primerno živelo.

Mode v našem pomenu niso poznali, pa vendar se je vedno napredovalo in ustvarjali so se večji umetniški umotvori kakor danes, ki so imeli večjo trajno vrednost. Celopreprosto ljudstvo je imelo več smisla za umetnost kakor danes boljši ljudje. Bila je to živa umetnost, zakaj izdelki so bili sad pravih naših mojstrov in obrtnikov in ljudstvo je videlo v njih odražanje svojega življenja. Lepe cerkvice, spomeniki, lepa oblačila itd. so izražali duševnost našega naroda. Skoro vsak večji kraj je imel svoj slog, s katerim je povdarjal svojo značilnost in lepoto. Dela teh starih mojstrov so trajna, ne zaradi njihovih imen, ki so v mnogih slučajih celo neznana, temveč zaradi njihove mojsterske znanosti in dovršenosti. Med seboj so tekmovali razne stanovske organizacije (cehi) v lepoti svojih izdelkov. Vse življenje in mišljenje, ki je bilo po svojem ustroju prilagodeno krajevnim in vremenskim razmeram se je odražalo v kmečki hiši, pri kateri so bili posamezni arhitektonski člani dovršeno izraženi s preprostimi umetnimi oblikami. Vsakemu predmetu se je hotelo dati plemenit in lep izraz. Jugoslavija se lahko ponaša z marsikako narodno umetnostjo, ki je sad naših obrtnikov in jo celo tujci občudujejo in cenijo. Ne samo pri nas, temveč tudi po vsem svetu je cvetela nekoč visoko razvita obrt, katero še dandanes občudujemo po muzejih. V Jugoslaviji so znane čipke, preproge, lesni izdelki itd.

Za naše obrtništvo je prišlo sedaj suženjstvo. Par ljudi na svetu hoče diktirati modo. Po časopisih, knjigah in revijah se jo potem razširja po vsem svetu. Večina arhitektov, ki so visoko študirani, so potem takorekoč eksponenti te mode in jo vsiljujejo našim obrtnikom in našemu ljudstvu. Ta kultura ni zrastle v naših obrtniških delavnicah, ne odgovarja našim potrebam in vsiljuje se nam tuj okus. Zato ne more biti naš obrtnik toliko dostopen modernim zahtevam; pri tem se ga kritizira, da nima okusa in pravega razuma. Poleg tega mora sedaj še slepo delati po tujih načrtih kot stroj, njegov razum in okus vedno manj delujeta. Večkrat so pa

tudi načrti pomanjkljivi vsled premalo praktičnega znanja projektanta. Tako trpe izdelki na eni strani vsled slabega načrta, na drugi strani pa vsled otopelosti obrtnika, ki vedno bolj opušča samostojnost. Medtem, ko je znal preje priprosti mizarški pomočnik izdelati sam vse pohištvo brez načrta po želji naročnika in celo v umetniški obliki, ni danes zmožen izvršiti samostojno okusne mize.

Posledice tega časa se vidijo vsepovsod. Obrtniku se hoče vzeti vso samostojnost, pri tem pa on izgubi veselje do napredka, ne študira literature, ne hodi v muzeje ter tudi ne dela dragocenih poizkušanj. Vsako leto se moda izpreminja, nove oblike se nam takoj dopadejo, tekom kratkih let se nam pa zde zopet dolgočasne. To je vse raditega, ker umotvori niso zrastle iz naroda in obrtnikov, temveč po modnih eksperimentih. Tudi v zgodovini so se oblike vedno izpreminjale, pa vendar jih cenimo kot take, čeprav so že stare. Danes postaja obrtnik suženj, reven na premoženju in duhu, ker ga drugi nadkriljujejo. Domača trgovina in obrt pro-

padata, brezposelnost narašča in obrtnika se tlači k tlom. Prišla je res kultura in modernizem, toda ob enem revščina in nezadovoljnost, zadolžitev in otplost obrtnika.

Dolžnost države je, da se pustj obrtniku zopet ono svobodo, ki jo potrebuje, da se začne razvijati in izpopolnjevati. Gleda se naj zopet na to, da dobi večje strokovno znanje in veselje do dela. Pusti naj se mu, da se njegov duh svobodno razvije do nekdanje popolnosti. Upošteva se naj ljudski okus, ki je stalen in še nepokvarjen. Osamosvojimo se v naši kulturi in obrti tako, da bo ona prišla iz naše zemlje, naših potreb, našega okusa in skozi roke obrtnika, ki ji bo po strokovnem znanju preoblikoval. Arhitekti in drugi ljudje naj pri tem pomagajo in sodelujejo ter izpopolnjujejo s tehničnimi in sodobnimi pridobitvami, ki se dajo prikrojiti našim razmeram. Zaraditega ne smemo kratiti obrtniku njegovih pravic, temveč mu pomagajmo priti zopet na njegovo staro slavo, katero mu je ubila nova moderna doba.

Slepomišenja naj bo konec!

Pravijo, da so prvi znaki onemoglosti pri človeku pojavi melanholije. Tedaj se tem posameznikom dozdeva, da ga vse preganja in mu radi škodoželjnosti onemogoča delovanje. In siromak vzbuja ob izrednih prilikah, recimo za Novo leto spomine, ki so mu še edini ostali in ga še tolažijo.

Če pa hoče kdo vzbujati 5letne spomine svoje brezplodne borbe, ki je bila v popolno škodo in uničenje pozitivnih sil, potem je pričetek konca jasno viden.

Tako smo čitali reminiscence samozvane obrtniškega odrešitelja iz njegove prve petletke, ki je dovedla del obrtništva prav na rob propada.

Ne podcenjujemo idej, nositeljic žive tvorbe, uspešnega napredka in ugleda ter ne zamerimo nikdar nikomur, ki bi iz gole bistvenosti iskal koristi in uspehov. Vendar se doba današnje realnosti ne zadovoljuje samo z idealizmom, čas zahteva stvarnega dejanja, ki naj bo povezano z gospodarskim uspehom in napredkom.

Današnji številki smo priložili položnice. Pričakujemo od vseh naših cenj. naročnikov in prijateljev, ki smo jim poslali novoletno številko »Obrtn. Vestnika«, da nam kmalu poravnajo naročnino, ki znaša za celo leto 40 Din, za pol leta 20 Din.

Zahtevajte povsod »Obrtni Vestnik«. Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega novega naročnika! Vsi na delo, za naš obrtniški list! Tisk je danes zelo važen činitelj, zato skušajte uveljaviti in razširiti »Obrtni Vestnik«. Vsak obrtnik mora biti naročnik »Obrtnega Vestnika«!

In ravno to bistvo se krepko veže z vprašanjem sistema naše gospodarske zbornice. Ne zanikujemo in tudi ne branimo se priznanja, da nam je samouprava take institucije najvišji zakon, in če smo v okvirju našega slovenskega imena, danes najožje povezani z ostalimi gospodarskimi panogami, je to pri prilikah, ki jih doživljamo, naš najpopolnejši uspeh in gospodarski ponos.

Ne bomo se znova spuščali v razglabljanja potrebe in koristi, biti povezani v enotnem in skupnem gospodarskem predstavnstvu, v čigar strukturi imamo zagotovljeno svojo najširšo samobitnost in ki nam kot stanu v polni meri garantira pomoč za naš razvoj, napredek in svobodo dela. Dasi po številu najmočnejši, vendar v finančnem pogledu najšibkejši, moramo ob tej priliki z vso resnostjo poudariti, da v svoji ločeni zbornici obrtniki ne bi imeli niti možnosti življenja, kaj šele razvoja in napredka.

Da je temu tako, naj govore dejstva. Prinašamo izvleček iz poročila, ki ga je podal predsednik Obrtnega društva g. Anton Lečnik na obrtniškem sestanku 18. decembra 1935 v Celju:

»Boj, katerega vodijo obrtniki Dravske banovine med seboj že skoro pet let, še vedno ni končan. Velik del obrtnikov pa ne ve, kaj da je sploh vzrok, da se obrtniki ne razumejo.

Ločena ali skupna zbornica, to je parola med obema vojujočima. Zatrjuje se, da bi bila ločena, torej samo obrtna zbornica za obrtništvo koristnejša. Zatrjuje se tudi, da bi ločena oziroma obrtna zbornica ne nalagala obrtništvu večja bremena, trdi se

celo, da bo obrtna zbornica dajatve v primeru z današnjimi znižala in da bo obrtnikom več koristila.

Tam, kjer se gre za izboljšanje obrtnika, tam pa mi ne smemo držati križem rok in naša dolžnost je, da se pobrigamo, je-li je taka trditev tudi resnična.

Obrnili smo se na našo zbornico s prošnjo, da nam dá na razpolago material, iz katerega bi razvideli, koliko plačujejo obrtniki doklad za zbornico.

Zbornica nam je šla takoj na roko, dala nam je statistiko na razpolago, v kolikor jo je imela. Iz tega posnemamo sledeče:

V dravski banovini je z oktobrom 1935 18.500 obrtnikov, od teh je okrog 9000 pavšaliranih, ostali pa so povprečno ocenjeni na okrog Din 5000 letnega dohodka, po tem so ocenjeni vsi obrtniki za okrog Din 45.000.000, od tega zneska plačujejo od 40 milijonov 6% in od 5 milijonov 8% direktnega davka, kar bi znašalo 3.865.200 dinarjev.

Ker pa znaša doklada za zbornico 8% od plačanega davka, dobi zbornica potemtakem Din 309.216.—.

Po proračunu za leto 1935 pa zbornica izda v obrtniške namene:

za obrtno-nadaljevalno šolo	Din 150.000
za Zavod za pospeš. obrti	> 150.000
za strok. domove in zavetišča	> 10.000
za ustanove na tehn. vis. šoli	> 11.000
za ustanove onemoglim obrt.	> 25.000

Din 346.000

Iz tega je razvidno, da dobi obrtništvo več kot celo vsoto, ki jo je v obliki doklad za zbornico vplačalo zopet nazaj. Zbornica pa nosi vse stroške kot: plače uradnikom, penzije, potne stroške in drugo iz dohodkov, ki jih prispevajo drugi odseki.

Več kakor da nam vrne zopet vse kar plačamo, nam pač nobena obrtna zbornica ne bo mogla nuditi, ker brez dohodkov ni izdatkov.

Nujno sledi iz tega, da bi morala nova obrtna zbornica zvišati doklade najmanj

za 100%, če bi hotela samo nuditi nam obrtnikom to, kar nam nudi sedanja zbornica, ako pa bi hotela, kakor se splošno obljublja, nuditi še več, tedaj bi morala še nadalje zvišati doklade. Rekli bodete, to so ja samo številke, katere pa niso osnovane in so brez točnosti, katere ne moremo kontrolirati in zbornica jih je prikrojila po potrebi.

Hočem vam v kratkem dokazati, da to ni tako. Za primer si vzemimo za vzor celjski davčni okoliš in videli bomo, ali ima zbornica prav ali ne. Za celjski davčni okraj sem si napravil statistiko, ker mi je kot članu davčnega odbora prav dobro znano, koliko so obrtniki obdavčeni.

V današnjem povečanem Celju imamo 251 obrtnikov, ki so pridobnini podvrženi. Tem 251 obrtnikom je davčni odbor predpisal 2.216.800 Din kot osnovo za davčno podlago. Od tega zneska plačujejo obrtniki deloma 6%, deloma pa 8% državnega davka. Vzamemo povprečno 7% in dobimo znesek, da plačajo celjski obrtniki direktnega državnega davka v višini od 155.176 Din; od tega dobi zbornica 12.414 Din.

Ne moremo se torej pritoževati, da plačujemo velike vsote za zbornico in je torej prav verjetno, da mora zbornica porabiti za kritje izdatkov za obrtnike, zneske, ki jih plačujejo drugi odseki.

Poleg tega je pa mesto Celje dobro razvito trgovsko mesto, v katerem imajo obrtniki boljši položaj, kakor jih imajo v drugih krajih, kjer je njih davčna moč mnogo slabša.

Po statistiki zbornice znaša povprečni obdavčeni dohodek za dravsko banovino okrog 5000 Din, po naši statistiki za mesto Celje pa znaša povprečni dohodek obrtnikov 8800 Din, torej mnogo večji kot povprečno za celo banovino.

Popolnoma drugače pa izgleda dohodek našega obrtništva izven mesta. Podam vam statistiko za celjski davčni okoliš.

V okolici celjske davčne uprave izvzemši mesto, je 391 dohodnini podvrženih

obrtnikov. Njihovo obdavčenje se razdeli sledeče:

126 obrtnikov je pavšaliranih ali pa je ocenjenih na višino pavšaliranih.

74 obrtnikov plača manj kakor pavšalirani, to so tisti mali obrtniki, ki imajo pogonsko silo, zakon pa veleva, da taki ne morejo biti pavšalirani; skoraj vsi so mlinarji, žagarji itd.

191 obrtnikov pa je obdavčenih z več kakor 1500 Din letnega dohodka.

391 obrtnikov ima davčno podlago Din 1.015.800.—; od tega imajo osnovo: pavšalirani in oni, ki plačajo manj kakor pavšalirani Din 229.600.—, nepavšalirani pa Din 786.150.—.

Od tega plača en del 6%, drugi del 8% direktnega davka; mi vzemimo sredino, to je 7% ter dobimo vsoto od Din 71.100.—, katero plača celjska davčna okolica direktnega državnega davka.

Od tega zneska dobi zbornica TOI 8%, to je 5680 Din. (Pojasniti je treba, da to velja samo tedaj, ako reklamacijski odbor ne bi znižal na reklamacije niti dinarja.)

Povprečna davčna osnova za celjski okoliš znaša 2850 Din.

Če seštejemo skupno davčno osnovo, ki znaša za mesto Celje Din 2.216.800 za okoliš celjske davčne

uprave > 1.015.800

skupaj Din 3.232.600

katera vsota predstavlja davčno osnovo ter odpade povprečno na enega obrtnika Din 5030.—.

Zbornica za TOI dobi kakor je zgoraj razvidno od dobro razvitega obrtniškega stanu celjskega okraja skupaj Din 18.200. Če pa primerjamo druge stanove, moramo ugotoviti, da plačajo za zbornico prav težke vsote. Mi imamo v Celju nekoga, kateremu je bil davčni predlog za 100.000 Din večji, kakor je bil uradni predlog za vseh 251 celjskih obrtnikov.

Po gornji statistiki nas nihče ne more prepričati, da bi bilo za nas cenejše, če si

Alojzij Pavlin:

Zgodovina mode dveh tisoč let

Poleg hrane, je oblačilo in moda, eden najvažnejših problemov človeštva. Ne moda v današnjem smislu in svetovni veljavi, temveč kot nekako nacionalno oblačilo posameznih razdobij in narodov. Spreminjalo se je po individualnem okusu posameznega naroda, ter klimatskih, kulturnih in političnih prilikah svoje dobe. Na njene spremembe so vedno vplivali vsi večji dogodki, kakor vojne, preseljevanja, rastoča moč in oblast posameznih držav in mest. Zibelka mode, pa je skoro gotovo tekla nekje na Kitajskem, kjer so še pred Egipčani poznali tkanje in tkanine, ki so predpogoj mode v oblačilu. Tam so spoznali tkanine najbrže tudi tisti azijski narodi, ki so ob preseljevanju narodov prišli v naše kraje že v tkanih volnenih oblekah. Tako je kakor skoro vse druge, tudi ta luč prišla iz vzhoda. Mirno pastirsko, ali pa bojevito življenje tedanjih ljudstev, je odločalo tudi o obleki oblačila in zaup uporabljenega materiala. Redka naseljenost in skoro nemogoča in nevarna potovanja so mu ohranjala svojstveno obliko dolga stoletja. Šele nastanek večjih mest, s svojim nivelirajočim vplivom na podeželje, vedno živahnejši promet in mednarodni stiki, so končno pripomogli k enotnejši obliki. Ta se je hitro razširila in organizirala, toda šele začetkom 19. stoletja, postavila za ves svet enotno veljavni zakon, — moda! Ta po-

jem se je v današnjih časih raztegnil skoro na vse naše potrebe in dejanja, človek je dobesedno postal suženj mode, ki jo je ustvaril sam. Preden preidemo k začetku njene zmagoslavne poti, bi bilo dobro ogle dati si njen današnji vpliv in zahteve, pojasniti njeno upravičenost in uporabnost v obleki, ker se tako pogosto napačno razume in tolmači. Res je, da je moda danes že tako mnogolična, pofinjena in delikatna, da jo ni lahko razumeti brez temeljitega zasledovanja, zelo razvitega okusa za linijo, kombinacijo barv in materialov, pa tudi tehničnega znanja. To še posebno v krajih, ki so daleč od svetovnih modnih centrov, kjer ljudje čitajo le mrtve paragrafe modnih zakonov, njih praktično vporabo pa le redko dobe pred oči. Boječ se, da bi ne bili dovolj moderni, se drže črke in pike vesti, ki so jim slučajno prišle na ušesa, največkrat od nestrokovnih ljudi. Pozabijo in prezro, da je predpogoj določene oblike določen material, eleganca odvisna od zato prirojene inteligence, in predvsem, na možnost prilagoditve modnih zahtev svoji postavi, starosti, temperamentu in — finančni dosegljivosti. Kajti moda je včasih tudi razsipna, v prvenjih, modelih, navadnim zemljanom celo nedosegljiva. Model, — čarobna beseda, skoraj tolikokrat zlorabljena kakor uporabljena, pri nas bi jih lahko prešteli na prste. Kaj je prav za prav model? Novo oblačilo, v še ne uporabljeni in v popolnoma novem vzorcu blaga, torej drugačen kot vsi milijoni

ostalnih. Vsak detajl, okras, gumb in zapon, zamišljen, izrisan in izdelan samo za ta model, samo za tako blago in barvo, za določeno postavo, temperament, barvo polti in namen uporabe. Je umetnina, ki se za poljubnega človeka ne more kopirati, je duševna in trgovska lastnina svojega stvaritelja (avtorsko pravo). Kakor mora slikar-portretist študirati obraz, ki naj ga upodobi, mora mamejler študirati postavo, kretnje, hojo in držanje, pa tudi temperament tistega, za katerega naj ustvari resničen model. Tu se neha obrt in prične umetnost, in kakor kipe in slike, ki so umetnine, jih kopirajo in ponarejajo, žal z zelo različnim znanjem in razumevanjem. Obenem mora imeti takorekoč domovinski in rojstni list iz Pariza, samo takrat bo imel veljavo in ugled. Nepoznan in nepriznan slikar, lahko ustvari še tako lepo sliko, vrednosti in cene ne bo dosegla. Prav ista je z modeli, kar izpričuje slabo kritičnost in nepoznanje s strani publike. Ugled in veljavo izhaja pač več iz imena in tradicije kot iz sposobnosti, to je stara resnica, ki si je Slovenci, kot menda vsi drugi narodi, razen Amerikancev — krčevito držijo. In to kljub temu, da je v modi prav za prav malo stvari, ki se dajo originalne predstaviti v naše razmere direktno iz Pariza. To že radi drugačne klime in valute, če ne tudi okusa. Samo kakih deset hiš je v Parizu, kjer se ustvarijo taki modeli, ki imajo že ob rojstvu svetovno veljavo.

(Dalje prihodnjic.)

postavimo obrtno zbornico. Ne dvomimo sicer, da ne bi mogla obrtna zbornica še več storiti za obrtnike, dvomimo pa in smo po gornjih številkah tudi popolnoma prepričani, da nikdar nam ne more nuditi to, kar imamo danes, po istih dokladah.

Povišanje doklad pa moramo sedaj odkloniti, ker marsikateri obrtnik nima toliko, da bi si privoščil vsaj najpotrebnejšega.

*

Komentar k temu poročilu je nepotreben. Radi boljšega pouka se k stvari še povrnemo!

Uredba o volitvi svetnikov zbornic za TOI

Zadnje volitve v ljubljansko Zbornico za trgovino, obrt in industrijo so se vršile 30. oktobra 1927 na podlagi uredbe o reorganizaciji in volilnem redu ljubljanske zbornice, ki jo je predpisalo ministrstvo za trgovino in industrijo dne 30. junija 1927. Na podlagi zakona, s katerim so se odložile volitve v trgovske, industrijske in obrtne zbornice in ki je stopil v veljavo 30. aprila l. 1929., pa je imel minister za trgovino in industrijo v sporazumu s predsednikom ministrskega sveta popolniti izpraznjena mesta zborničnih članov (svetnikov), prav tako pa tudi popolniti mesta članov zbornice, ki jim je potekel mandat od dne, ko je stopil ta zakon v veljavo, tako, da je mogel postaviti nove člane (svetnike). To se je v ljubljanski zbornici zgodilo novembra l. 1931.

Na podlagi določil §§ 393. in 394. obrtnega zakona in § 15. uredbe o trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornicah je minister za trgovino in industrijo dne 21. avgusta 1935 podpisal uredbo o volitvi svetnikov trgovskih, industrijskih in obrtnih zbornic, ki je zadobila veljavo z dnem objave v »Službenih novinah« in se bodo po njej vršile bodoče volitve v vseh zbornicah naše države. V informacijo čitateljem »Obrtnega vestnika« podajamo v naslednjem važnejše določbe te uredbe, predvsem pa se bomo pri posameznih določilih nove uredbe ozirali tudi na prejšnjo uredbo o zborničnem volilnem redu iz l. 1927, da s tem podčrtamo važne razlike. Vse opazke glede primerjave se v tem članku bolj nanašajo na prejšnji zbornični volilni red iz l. 1927.

Splošna določila. (Člena 1. in 2.)

Po splošnih določilih nove uredbe traja mandat zborničnih svetnikov 6 let (po prejšnjem volilnem redu 5 let). Vsaka tri leta pa se ima obnoviti z novimi volitvami tista polovica svetnikov, ki jim je 6letni mandat potekel. Izjemoma pa se mora tri leta po prvih volitvah, ki so bile izvršene po tej uredbi, pa tudi tri leta po tistih volitvah, če se je zbornica razpustila in se ima voliti ves zbornični svet na novo, obnoviti polovica svetnikov na ta način, da se ta polovica izžreba in nato zanje razpišejo nove volitve.

Skupne zbornice se delijo na toliko volilnih teles, kolikor imajo odsekov. Ljubljanska zbornica ima štiri odseke. Torej so trgovski, obrtni, industrijski in gostinski odsek vsak zase posebno volilno telo, ki voli zase. (V krajih, kjer so posebne, ločene obrtne zbornice, je vsaka taka zbornica po eno volilno telo.)

Volilna okrožja. (Člen 3.)

Zbornično območje se deli za vsako volilno telo na volilna okrožja. Sedež zbornice (Ljubljana) je za neko volilno telo posebno volilno okrožje. Ostali del zbor-

ničnega območja spada v drugo volilno okrožje, in sicer zopet za vsako volilno telo posebej.

Izjemoma pa sme pristojni zbornični organ zaradi velikega števila pripadnikov kakega zborničnega odseka kot posebnega volilnega telesa skleniti, da se vrši volitev svetnikov za dotični odsek v več volilnih okrožjih. Zbornični organ mora v tem primeru sklepati tudi o razmejitvi volilnih okrožij in o razdelitvi mandatov na volilna okrožja. Vendar pa je uredba v čl. 41. pridržala ministru za trgovino in industrijo pravico, da ob priliki prvih volitev, ki se bodo vršile po tej uredbi, odloči za vsako zbornico obenem tudi o vprašanju več volilnih okrožij. Iz tega določila sledi, da bosta za volilni odsek v ljubljanski zbornici, najmanj 2 volilni okrožji, ako jih ne določijo več.

(Po prejšnjem zborničnem volilnem redu je tvorilo vse zbornično območje eno samo volilno okrožje.)

Razdelitev svetnikov. (Člena 4. in 5.)

Zbornični organ mora sklepati posebej o tem, koliko svetnikov se mora voliti s sedeža zbornice in koliko iz ostalega zborničnega območja, to pa v primeru, ako tega že ne odredjajo zbornična pravila. Po členu 7. pravil ljubljanske zbornice mora najmanj 22 članov zborničnega sveta stanovati v Ljubljani, ostali mandati pa se porazdele na ostalo zbornično področje. Od teh 22 članov mora biti 6 članov trgovskega, 6 članov industrijskega, 6 članov obrtnega in 4 člani gostinskega odseka.

(Po stalnem volilnem redu so morali po štirje kandidati in namestniki vsake liste stanovati v Ljubljani, izmed ostalih kandidatov pa naj manj 4 v območju bivše ljubljanske in 4 v območju bivše mariborske oblasti.)

Razdelitev svetnikov po strokah. Na zborničnem sedežu (v Ljubljani) se lahko volijo svetniki in namestniki po strokah, kakor to sklene zbornični organ. Pri tem je upoštevati samo tiste stroke, ki imajo po svoji gospodarski politični važnosti ali pa po številu pripadnikov na zborničnem sedežu posebno važno vlogo. Nobena stroka pa ne sme imeti v volilnem okrožju na zborničnem sedežu več kot 3 mandate.

V ostalem zborničnem območju se voli praviloma brez ozira na stroke. Vendar pa sme pristojni zbornični organ skleniti, da se morejo kandidirati v kakem volilnem okrožju predstavniki kakih važnejših strok. Vendar pa omejuje uredba število na največ 2 mandata.

(Prejšnji volilni red določil glede razdelitve svetnikov po strokah ni vseboval; kandidatne liste so pač morale navajati kandidate in njih namestnike po kategorijah, toda o tem obširneje v sledečih izvajanjih tega članka.)

Namestniki svetnikov. (Člen 6.)

Za vsakega svetnika se voli tudi po en namestnik. Namestnik, ki se bo volil na zborničnem sedežu v Ljubljani, mora pripadati tisti stroki, za katero se voli dotični svetnik, kar je v skladu z določilom čl. 5., da se na zborničnem sedežu lahko volijo svetniki in namestniki tudi po strokah.

Ta obveznost, da bi moral namestnik pripadati isti stroki kakor voljeni svetnik, za ostalo zbornično območje izven zborničnega sedeža ne velja.

(Se bo nadaljevalo.)

LJUBLJANA, »KAZINO« DNE 1. FEBRUARJA 1936.

XII. OBRTNIŠKI PLES

V zaščito slaščičarske obrti

Slaščičarska obrt je vedno slovela kot ena izmed boljših obrti. Ne le, da se slaščičarji že po bistvu svoje obrti ločijo od ostalih strok, temveč je ta obrt v prejšnjih časih donasala tudi lepe dohodke in vsak, ki se je v tej obrti osamosvojil, je vedel, da bo imel zagotovljen obstoj in da mu ne bo nikoli primanjkovalo kruha.

Ravno to dejstvo je bilo morda vzrok, da so začeli posegati v delokrog slaščičarjev tudi drugi obrtniki, ne samo rokodelski, ampak tudi trgovski in gostilniški. Je pač tako, da skuša danes iskati vsakdo zaslužka tam, kjer vidi, da ga bo imel in pri tem prav nič ne gleda, ali je to pravično in zakonito. Tako so peki kot sicer res najbolj sorodna obrt začeli izdelovati tudi take vrste pecivo, ki po načinu izdelave in po svoji kvaliteti spada izključno v delokrog slaščičarjev. Krofi, keksi, dá še celo torte se dobijo danes že skoro po vseh pekarnah. Pa ne samo to, celo trgovine, mlekarnice in buffeti so začeli v bistvu posegati v delokrog slaščičarske obrti.

Napisi: »Krofi, keksi in slaščice domačega izdelka« niso danes prav nič več redek pojav po izložbenih oknih raznih trgovin, mlekarn in buffetov. Največjo konkurenco pa delajo slaščičarjem razni buffeti s tem, da prodajajo sladoled, za katerega pač ne bo nihče trdil, da ne spada izključno samo med izdelke obrti slaščičarjev. Če bi primerjali, koliko sladoleda prodajajo razni buffeti in koliko slaščičarji, pridemo do zaključka, da proda en sam buffet mnogo več sladoleda v enem dnevu, kakor vsi slaščičarji skupaj v enem tednu.

Slaščičarji se sicer borijo za svoje pravice, ali vsi njihovi protesti ostanejo neupoštevani. Oblasti pustijo mirno, da propada slaščičarska obrt, ker ne more konkurirati »pristnim domačim izdelkom« trgovin in buffetov. Čudimo se pa tudi javnosti, da daje prednost izdelkom dvomljive vrednosti, ki so dostikrat celo zdravju škodljivi in nehigijensko izdelani.

Stanovska zavednost je najtrdnější temelj stanovske organizacije.

Obrtniški pokret v Škofji Loki

Le redko se čuje po naših strokovnih listih glas iz Škofje Loke, akoravno je mesto sedež neštetihih društev, javnih ustanov in poleg vsega tudi garnizije l. planinskega polka. Obrtnišvo samo je v mestu, kakor tudi njeni okolici zelo razvito, saj tvori večino prebivalstva obrtnik, ki je v strokovnem pogledu na zelo visoki stopinji. Žal, da je gospodarska kriza prizadela kakor druge, tako tudi naše mesto in njeno podeželje. Obtnišvo ne ve, kako naj si pomaga in kje naj išče krivca, ki nam je povzročil že toliko zla ter nam odvzel naše najdražje, to je delo in zaslužek, od katerega smo ustvarjali naše domove in gradili temelje svoji državi. Ne samo nam obrtnikom, temveč državi sami in narodu škoduje povzročitelj gospodarskega zastoja, velikansko škodo, ki je z dneva v dan večja tako v moralnem kakor materialnem oziru. V tej naši gospodarski vojni, ki nam še vedno grozi smo, akoravno že precej pozno toda vendar le prišli obrtniki v Škofji Loki do trdnega prepričanja, da navzkrižem rok se

vendar ne moremo boriti in da nas strankarske ideje ne bodo rešile, kajti val kapitalizma nas bo ugonobil kot strupeni plin, če si sami ne bomo znali pomagati. S slepomišljenjem in ugibanjem ne pridemo daleč. Uide nam dragoceni čas, ki se nam ne povrne več in kesali se bomo, če ga ne bomo pravilno izkoristili. Pričakovati od neke nečesa, kar prav za prav ne vemo kaj, je le naša izguba, ker v takem pričakovanju kopni naša delovna energija in ob rezultatu tega pričakovanja bomo prej ali slej razočarani nad samim seboj. Ni čuda če se volja do dela pričanja izgublja in da postajajo prej solidni obrtniki v svojem obupu udani pijači. Mogoče pravim, da do slej še ni bilo takih slučajev, ampak kdo vé kaj prinese čas, ki je danes tako rad spremenljiv.

Nedavno smo osnovali v Škofji Loki Obrtniško društvo, z namenom, da primemo resno za delo in da času in potrebam primerno stopimo v skupno borbo za življenjski obstoj in razvoj vsega obrtništva v škofjeloškem okolišu. Zakaj in s kakšnim namenom, se je mesec na to osnovalo društvo jugoslovanskih obrtnikov v našem mestu ni znano ne meni in ne mojim tovarišem pri Obrtniškem društvu, ki si je kot rečeno nadelo težko in odgovorno nalogo, obnoviti našo staro pravdo, na temelju gospodarskih načel zdrave gospodarske politike. Pričeli smo z organizacijo razstave, za katero bo potreba nemale žrtve vsega obrtništva Škofje Loke in njene okolice. To nalogo je prevzelo Obrtniško društvo skupno s tovariši obrtniki. Žrtvujemo mnogo časa in sredstev za dobrobit vsega obrtništva (tudi za jugoslovanske obrtnike, ker smo to itak vsi), zakaj torej še eno obrtniško društvo, ki pri nas prav gotovo ne bo imelo življenjskih pogojev.

Ivan Bricelj

pooblaščen graditelj

Ljubljana, Slomškova ul. 19. - Telefon 25-27
Gradbeno podjetje in tehnična pisarna za vse vrste visokih in nizkih zgradb.

Izvršujem stanovanjske in trgovske hiše, industrijske zgradbe, popravila in adaptacije v priznani solidni kakovosti po najnižjih cenah.

Tlakujem ceste z lesenimi in kamenitimi kockami, kakor tudi z modernim betonom v najrazličnejših načinih.

Strokovni posveti brezplačni.

Kdor podpira domači slovenski obrt, podpira s tem sebe in svojo narodno zavest.

Vprašanje zbornic naj se reši na podlagi samoodločbe obrtnikov, ki znajo tudi po svoji pameti presoditi, kaj je njihova korist in kaj jim je v škodo. To vprašanje naj se končno enkrat za vselej likvidira, zakaj današnji čas je čas stvarnega in skupnega dela. Tako mnenje prevladuje v obrtniških krogih v Škofji Loki in upamo, da tudi med vsemi, treznomislecimi obrtniki.

Glede naše obrtne razstave naj še omenim, da so dela in priprave v polnem teku. Po obsegu bo ta razstava dosegla naše najboljše do sedaj organizirane razstave. — Vršila se bo od 12. junija do 16. avgusta t. l. Čas prijave je do 1. februarja. Za nedelje ob času razstave in ob delavnikih se bodo predvajali posebni pestri programi, tako da bo poleg razstave še polno drugih zanimivosti, da bo sleherni obiskovalec našel tudi razvedrilo.

Naša želja bi bila, da prenehajo v vrstah obrtništva egoistična načela ter naj se prične z resnim gospodarskim delom, ker le v tem bo rešitev obrtnika. Prihodnjic kaj več o pripravah in delu za razstavo.

Obvestila

Preminal je g. Matija Bončar, posestnik in gostilničar v Ljubljani. Radi svojega blagega in odkritosrčnega značaja si je pridobil naše simpatije. Ohranimo mu časten spomin!

V pisarni inženjerije štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani se vrši 21. januarja t. l. ofertalna licitacija za napravo kopalnice v Mojstrani in 22. ter 23. januarja za popravilo objekta vojašnice »Vojvode Mišiča« v Ljubljani; dne 25. januarja t. l. se oddajo dela pri konjušnici v Škofji Loki.

Po obrtniškem svetu

* V oktobru pr. l. je umrl v Hanovru »častni mojster« nemškega obrtništva, Frid. Derbien. Njegova zasluga je, da so vsa nemška obrtniška društva združena v močno »Zvezo obrtniških društev«.

* Med Švico in Francijo je sklenjen dogovor o izmenjavi obrtnikov za dobo do 1 leta. Slični dogovori obstojajo že med Švico in Nizozemsko, Italijo ter Belgijo. Namen te akcije je, izpopolniti tehniko dela in znanje ter priučenje tujega jezika. Isti namen ima dogovor med poljskimi in nemškimi obrtniški organizacijami za stalno izmenjavo do 30 obrtnikov.

Zagorje.

V ponedeljek 6. t. m. se je vršil v dvorani kina »Triglav« občni zbor obrtnega društva v Zagorju. Dosedanji predsednik obrtniškega društva g. Fincinger je odložil svoje predsedniško mesto. V novi odbor so bili izvoljeni: za predsednika g. Borelj Al., za podpredsednika g. Koprivc Mirko. Za odbornike so bili izvoljeni: gg. Vipavc Fr., Volaj Jože, Košenina Miha, Bojcar Vinko in Mlakar Ludovik; za namestnike odbornikov: Drnovšek Franc, Košir Štefan in Rozina Franc; za preglednike računov pa Globokar Franc in Kališnik Ignac. —

ZANATSKA BANKA

KRALJEVINE JUGOSLAVIJE A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6.

Centrala Beograd.

Delniška glavica Din 75,000.000
Udeležba države Din 30,000.000

Glavna podružnica Zagreb
Podružnica Sarajevo

PODELJUJE

obrnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Priviligirane Agrarne banke.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzjavni naslov: »Zanatska« Ljubljana. — Telefon št. 30-20. — Račun Poštne hranilnice št. 14.003.

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice
in kredite v tekočem računu vsem
kredita zmožnim osebam in tvrdkam

»INDUS«, tovarna usnja in usnjenih izdelkov, družba z o. z. Ljubljana

Tovarna gonilnih jermen izdeluje v najboljši kakovosti: Vse vrste transmisijskih jermen znamke »Panther«, »Kron«, Indus »Special-Citrontan«. Tehnične predmete za tekstilno industrijo kakor Pikerje, udarne kapice, udarna jermena, manšete, tesnila itd.

Tovarna usnja izdeluje vse vrste usnja, krom in galunski stroj, telečji in goveji boks, kravine, dulboks, blankusnje, usnje za knjigoveze, svinjsko usnje za galanterijo in sedla.

Tovarna galanterijskih izdelkov izdeluje kovčege, gamaše, opasače, žoge, aktovke itd.

DOMAČI KAPITAL!

DOMAČI DELAVCI!